

ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿದುದು, ನನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವೈರ್ಯ ಕೆಡದಂತೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಬೆಂಗಾವಲಿಗೆ ನಿಂತುದು, ನನ್ನ ಬೋಧಿಗೆ ತೊಡಕುಂಟಾಗದಂತೆ ನನ್ನ ಕಾಪಿಟ್ಟುದು— ಹೀಗೆ ಒಂದೇ, ಎರಡೇ... ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಲಭಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಎಣಿಸಲಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಒಳತೋಟ ನನ್ನ ಕಾಯ್ತೆರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೊರತೋಟಿಯಿಂದ ನೀವಿಂದು ಮುಕ್ತರಾಗುವಿರಿ. 'ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕೋಪ ಸಲ್ಲದು, ವೈರಕ್ಕೆ ವೈರ ತಾರದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪ್ರೇಮ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲದು, ಇತರರ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಗೆ ಮನಕೊಡದೆ— ಕೆಡದೆ ನಿಮ್ಮ ಲೋಪಗಳೇನಿಸಿ, ಇತರರಿಗೆ ಸಂಟಕವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ತರವಲ್ಲ, ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಾಕ್ಷಣಿಕೆ ಮನಸು ಹಿಗ್ಗಿದರೂ ಫಲ ಕೊಟ್ಟಾಗ ದುಖಿ ದೂರಾಗದು, ಕೋಪವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಒರಟುತನವನ್ನು ಸಾಧುತನದಿಂದ, ಜಿಪುಣನನ್ನು ದಾನಿಯಾಗಿ, ಸಟೆ ನುಡಿಯುವವನ ಸತ್ಯದಿಂದ ಜಯಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ...' ತಥಾಗತರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಯಶೋಧರೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವುಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಂತ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪತೊಡಗಿತು. ಉಬ್ಬರವೆದ್ದ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಶಾಂತವಾದ ಕಡಲಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ನಾವೆ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿ ದಡ ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ಯಶೋಧರೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸತೊಡಗಿತು. ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟವರನ್ನು ಅರಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸುವುದಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅರಮನೆಯ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ನಗರ, ನಗರದ ಜನತೆಗೆ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರಾಗುತ್ತಿದ್ದವರು ಇಂದು ಭುವಿಗೆ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರನಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಯಶೋಧರೆಯ ಮನಸ್ಸು ಸಂತಸದಿಂದ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಹೃದಯ ಶಾಂತತೆಯ ಕಡಲಾಗಿತ್ತು.

***

'ಇಂದು ರವಿ ಮೂಡುವ ಕ್ಷಣ ಮುಂಚೆಯೆ ತಥಾಗತರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಮ್ಮಾಜಿ' ಎಂದು ಸಖಿ ಅಂಬಿಕೆ ನುಡಿದಾಗ ಹೌದಲ್ಲ, ಇನ್ನುಳಿದಿರುವುದು ಕೆಲ ಘಳಿಗೆ, ಬಂದೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಅಂಬಿಕೆ, ಗುರು ಪೀಠವ

ತಂದಿಟ್ಟು, ಅದರ ಮುಂದೆ ಹರಿವಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು— ಹೂಗಳ ಜೋಡಿಸು ಎಂದು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಂಬಿಕೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ತಥಾಗತರನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದಿದ್ದವರು, ಅವರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಬದಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರೆ? ಗುರುಗಳದು ಎಂತಹ ಪವಾಡ. ಜೀವನ ನಶ್ವರ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪಾಮರರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೇ ಅವರ ಪ್ರವಚನವೆಂದರೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇರುವುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಗುರುವಿನ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅಂಬಿಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡಿದಳು.

ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಬೋಧಿಗೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಥಾಗತರ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಯಶೋಧರೆಯೇ ಮಗ ರಾಹುಲನನ್ನು ಕರೆ ತಂದು ಭುಜವನ್ನೆತ್ತಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಳು. ತಥಾಗತರು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶುದ್ಧೋದನ ಮಹಾರಾಜರ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗೌತಮನಿಲ್ಲದೆ ನೀರಸ ಬದುಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದ ಯಶೋಧರೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹಾರಾಜರು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡರು. ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಗರವಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ತೇಜಸ್ಸು ಅರ್ಥವಾಗದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬುದ್ಧನು ರಾಹುಲನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದನು.

ಶುದ್ಧೋದನ ಮಹಾರಾಜರು ನಿಂತಲ್ಲೆ ಮಿಡುಕಾಡಿದರು. ಏನೂ ಅರಿಯದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ರೋದಿಸತೊಡಗಿತು. ಮಗನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನಾದರೂ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಹುಲನ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿದ ತಥಾಗತರು 'ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವೆಯಾ ಮಗುವೇ' ಎಂದರು. ರಾಹುಲನು ತಂದೆಯ ಮುಖವನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಾತನ ಮುಖವನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಗೆ ಸೂಸಿದನು. ಶುದ್ಧೋದನ ಮಹಾರಾಜನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರ ತೊಡಗಿದವು. 'ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ, ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ನಿನಗಿರಲಿ, ಕುವರನನ್ನು ಬಿಡು' ಎಂದರು.

ತಂದೆಯೇ, ರಾಹುಲನು ದೊರೆಯಾದರೆ ನಶ್ವರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯಾದಾನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮೋಕ್ಷ ಸಿಗಬೇಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಬಲವಂತಪಡಿಸದಿರಿ. ಮೋಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸುಖಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದೊಡವೆ ಮಗುವಿಗೇಕೆ? ರೋಗ, ಮುಪ್ಪು, ಸಾವುಗಳಿಂದ ತಾನೆ ಈ ದೇಹ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವುದು. ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ರೋಗ, ಮುಪ್ಪು, ಸಾವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ, ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಆಸೆಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಆಸೆ ಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ಸತ್ತಾಗ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು.... ಮತ್ತೆ ಸಾವು... ಮತ್ತೆ ದುಃಖ... ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷ.

ಹೀಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖದ ಹಾದಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಶುದ್ಧೋದನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಿದ ಗೌತಮರು ಈ ನಶ್ವರ ಜೀವನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧೋದನರ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತ ಸರೋವರವಾಗ ತೊಡಗಿತು. ಶುದ್ಧೋದನ ಮಹಾರಾಜರು ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ರಾಹುಲನ ಕೈಗಿತ್ತಾಗ ಎಷ್ಟೇ ನಿಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕಣ್ಣೀರ ಎರಡು ಹನಿ ಫಳಕ್ಕನೆ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೊಯ್ಸಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಹಬಂದಿಗೆ ತಂದು ಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಾರಾಜರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಯಶೋಧರ ನಿರ್ಮಮಕಾರದಿಂದ, ನಿರ್ಮಕಾರಚಿತ್ತಳಾಗಿ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಭಾವವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಂಬಿಕೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಳು.

ವೇಳೆ ಮೀರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಥಾಗತರು ಎದ್ದು ಹೊರಟಾಗ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಆನಂದ, ಸಾರಿಪುತ್ರ, ಮೌದ್ಗಲ್ಯಾಯರ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನಾದರೂ ದೃಢ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾ ತಥಾಗತರ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ ರಾಹುಲನನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಜನರಲ್ಲ ಎಕ್ಷಿಸಿ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಂಡ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಸಂತ್ಯಸ್ತ ಭಾವ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.